

„ABLAKOK”

a szarvasi Tessedik Sámuel Múzeum Ruzicskay alkotóházának kiállításáról

*„A pirostól a zöldig az egész sárga elhal
Mikor az arapapagájok énekelnek a hazai erdőkben
A pihi-madarak halomba ölve
Verset kell írni az egyszárnyú madárról
Majd feladjuk telefonüzenetben...”*

1913-ban ezekkel a szavakkal szólította meg Apollinaire korunkat. Az *Ablakok* című verset egy festő barátja műtermében írta – utóbb be is került az ott látott festményekből rendezett kiállítás katalógusába. Mi más ez, mint irodalom és festészet érzékeny találkozása egy milliónyi szenvedést hozó, mocskos világháború előestéjén. *„Egészen új esztétika szerint született, melynek rugóit azóta sem találtam meg újra.”* – írta a mű születése után évekkel Apollinaire. Nem kétséges, a festészet ösztökelte az új esztétika megteremtésére. Művészet a művészetet...

De, vajon, miként ösztökéli a festészet magát a festészetet?

Három művész... Három különböző képi világ, három gondolkodás-rendszer, három izzó kifejezésvágy, tudatják Aknay János, Baksai József, Bereznai Péter itt kiállított festményei. Színekből építkező struktúra, filozofikus alakzatok, 21. századira formált mitikus ősképeink... Megannyi ablak a világra. Három karakteresen szétváló művészi gondolkodásmód különbözőségei és párhuzamai. Interferenciák... Olyan egymást erősítő hullámok, amelyek érzéki vibrálással hatnak a tudatunkra külön-külön is, ám így együtt – behódolva a fizika törvényeinek – egészen új hullám-formákat hoznak létre.

Melyek a találkozási pontjaik?

Először is a hely. Szentendre... A kultikus mikrovilág, amely a maga valóságos és átvitt értelmű klímájával nemzedékek óta ösztönzi a művészeket.

Bereznai Péter

Baksai József

Másodjára az idő. A nemzedéki kapcsolatok... Az az erő, amely rokon indíttatásból formálódó, ám később karakteresen szétváló látványvilágokat alkot. Szubjektív művészi univerzumokat, melyek fényévekre eltávolodnak ugyan, de szégyenérzet nélkül felfedve a maguk filozófia mélységeit – ha csak kivételezett pillanatokra is – ám annál erőteljesebben fonódnak össze.

Ha körbenézünk, figurák és nonfiguratív alakzatok impulzív, mélytudatunkba örvénylő képi ölelkezését látjuk. Vonzások és választások, érvek és ellenérvek rendszerét. Színekbe hajszolt, mélyeszántó gondolatokat / zsigerig ható visszafogottságot / vászonra sűrített, olajból alkotott emberi létet. Állandó pulzálásuk megszólítja a szemlélőt. Bereznai sémává tágított, fekete-fehér téli tája, amely letisztult módon, a cirkalmas részletek elhagyásával fúródik a legmélyebb érzelmeinkbe, Baksai szeretetért kiáltó, rettegésből spröd esztétikumot gyúró, 'mítikus modernségű' férfialakjai, Aknay geometrikus alakzatokká álmódott, egymásra halmozódó emlékei, amelyek a színek mágikus redukciójával hatolnak a lelkünkbe.

Esendőségünket siratják. Számonkérők az ellentmondásait, ám a maguk kikristályosodott erőteljességével mégis belesimulnak a korba. Korunk legmagasabb rendű művészetébe...

Aknay János emlék című képén ott egy ablak. Nézzük Apollinaire ablakának is, amelyen keresztül a pirostól a zöldig az egész sárga elhal.....

Aknay János

Kállai Katalin 2025. 12. 13., Szarvas

Aknay János, Baksai József és Bereznai Péter kiállítása

Ruzicskay Alkotóház – Tessedik Sámuel Múzeum. A tárlat október 19-ig látogatható